

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Dunajski cesti št. 15 v Medija-tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijanska ulice št. 44.

Izida po trikrat na teden, sicer v torek, četrtek in soboto.

Deželni zbori.

Deželni zbor kranjski je dobil svojega predsednika. „Wiener Zeitung“ od 18. t. m. objavlja, da so cesar grofa **Thurna** imenovali za deželnega glavarja kranjskega. Pomen tega imenovanja smo že unidau tako obširno pojasnili, da nam ni treba te reči več razpravljati. Glavarjev namestnik še ni imenovan.

Domači in vnanji listi so začeli pretresati vprašanje, kaj naj storé narodni poslanci našega deželnega zbora. Med drugimi piše „Soča“, ko 16. t. m. naznanja odpoved dr. Bleiweisa od glavarjevega namestništva: „Oče Slovencev je prej ko ne s tem pot pokazal kranjskim deželnim poslancem za približujoče se zborovanje. Kranjci so zastoj pričakovali razpusta dež. zbora; slovenski poslanci pa, kakor upamo, bodo ognili se vsakotere škodljive oportunisti v tej sesiji.“ In precej za tem piše: „Danes poslednjo uro pred tiskom „Soče“ smo dobili s Kranjskega obširen dopis, kateri živo pa vse resnično slika žalostne razmere Slovencev pod Tasffejevo vlado, v katero vedno samo upamo, pa ničesar ne dosežemo. Dopis priobčimo prihodnjič v celoti. Danes samo še to. G. dopisnik se čudi, da so kranjski dež. poslanci nekako sami nesložni. Lani so poslanci izjavili v javni seji, „da se v ta deželni zbor, ki je tako nepostavno sestavljen, ne vrnejo več; — kako navdušeno — grozeče je „Sl. Narod“ tačas razglašal to izjavo . . . . . s časom se je vse poglelo, in dandanes se pri nas ne more nihče orientovati, kaj da nameravajo naši poslanci . . .“ Končuje pa tako: „Drugi teden soboto je določeno, da se snide naš deželni zbor. Je-li bode polnoštevilen? O tem vpra-

šnji tudi klub narodnih poslancev ni složen. Tako se vsaj pripoveduje. Sploh od Jurčičeve smrti naša politika lavira; da si ne prizna vodja, je imel Jurčič velik upliv, jasen cilj. Železno roko in jekleno voljo! Pa je šlo zato tudi dobro. Ljubljansko prebivalstvo pa z napetimi živci pričakuje dan 24. septembra“. — Iz vsega je razvidno, da v kranjskih narodnjakih vré, in da niso zadovoljni s postopanjem in neodločnostjo svojih poslancev. Morda smo jo prav zadeli, ako smo rekli, da se je dr. Bleiweis odpovedal namestovanju dež. glavarstva. Mi zaupamo, da bodo poslanci hodili pot očeta Bleiweisa, ki je še zmerom pravo zadel, že naprej tudi slutiti!“

Tudi na Štajarskem se zelo zanimajo za deželni zbor kranjski in s tem večem zaupanjem gledajo na nas, ker **Štajarski deželni zbor** Slovence čisto prezira. V drugi seji so namreč volili razne odseke; pa izmed 8 slovenskih poslancev ni eden ni postal ud kakega odseka, ampak liberalci so volili v vse odseke samo svoje ljudi in so le po eno mesto prepustili konservativnim Nemcem. In vendar zastopajo slovenski poslanci tretjino vseh prebivalcev štajarskih. Tako ravnanje mora naše sobrate na Štajarskem hudo boleti in v njih tem bolj vžigati željo, da bi jih politično ločili od nemškega dela Štajarske in združili s kranjskimi Slovenci. — Med predlogi, ki jih je deželni odbor izročil deželnemu zboru je tudi deželni proračun za l. 1882. Dohodkov je nastavljenih 2,054.339 gl., stroškov pa 4,290.898 gl. Primanjkovalo bo toraj 2,236.559 gl., to je še za 182.220 gl. več, kakor znašajo vsi dohodki; ni toraj čuda, da

si deželni odbor ni vedel pomagati, in da vse radovedno pričakuje, kako bodo liberalni gospodje rešili zastavico in skrbeli za poravnanje tega strašnega primanjkljeja.

Nekaj o spremembi uprave.

Odkar je vlada deželnim zborom predložila vprašanje zaradi spremembe uprave, ne zgine ta predmet več iz dnevnega razgovora. Govori se o dvojni upravi, ki je namreč zato dvojnja, ker je svobodna ali samostojna uprava, to so občine in deželni odbori, ločena od državne ali cesarske uprave, ki jo zastopajo deželni namestniki in okrajni glavarji. Ta dvojnja uprava ima mnoge neprijetnosti. Zlasti so pravice občin deloma prevelike, deloma premajhne, pravice deželnega odbora premajhne, pravice političnih oblastnih deloma prevelike, deloma pa njih delavnost vendar premajhna, ker vse posle najraje zvalé na občine, ter jim prepuščajo svobodno gospodarstvo z denarjem, na drugi strani pa jim zopet ne dovolijo prostega gibanja, da bi mogle za blagostan občanov zdatno skrbeti. Deželni zbor tirolski je na vladno vprašanje, kaj misli o preustrojitvi uprave, odgovoril v kratkem takole:

„Dvojnja uprava ni dobra, ker je predraga in preokorna (težavna). Če pa hočemo kaj dobrega ustanoviti, moralo bi se vse iz korenice spremeniti. Vlada menda pripisuje vse napaka le občinam, ter hoče njih delokrog še skrčiti in omejiti.

Res se nahajajo napake, pa tega je kriva občinska postava, ki je izdelana počez in se ne ozira na razne kraje in dežele. Da bi se

Flavija.

Prizori krščanskega življenja iz četrtega stoletja.

A. Hurel. Pred. Vilinski.

VII.

Schisma erat inter eos.

(Dalje.)

Damas pa je spoznal v njem moža, čegar sodelovanje bi potreboval, ko mu bode prenovljati zapadno duhovščino. Pa tudi iz hvaležnosti ga je hotel pri sebi obdržati. Eusebij se je spočetka branil vrniti se v Rim. Ondi je mnogo pretrpel in spremenjene okolščine njegove in Flavijine niso bile take, da bi želel priti v tisto središče, ki se mu je omrzilo. Vendar kot duhoven moral je ubogati in ukaz lastnega škofa, papežu dopasti želevskega, ga je nagnil, da se je napotil. Solzečih oči prelomi drugikrat vezi, ki so ga vezale ne domovino, da se vrže kakor borivec vere na bojišče, ki je bilo ravno takrat v Rimu.

Tako je prišel šest mesecev po onem naglem odpotovanju, ki ga je iz Rima podilo, zopet v to mesto nazaj.

Kmalu se zve njegov prihod in prijateljice Flavijine so hitele, da ga mladi plemenitnici oznanijo.

Bila je že dle zarad svoje obolevosti od sveta odločena, tako da se ni več brigala za zunanost. V tem stanju je mislila samo na to, kako da odlaga poroko s Pretekstatom od dne do dne, od ure do ure. Nepričakovani, toda upani prihod Eusebija naredil je nanjo utis, ki je njeno zdravje uterjeval. Postajala je manj molčeča, manj hladnokrvna, manj udana. Videti je bila, da ima le en namen, eno upanje. Vsakako se je sedaj manj bala odločbe kakoršnekoli, katero je prej tako stanovitno odbijala.

Pričakovala je Eusebijevega prihoda, ne brez skrivne nepotrpežljivosti, vendar pa z jasnim upanjem. Ali je mogel, ne govoriti o globočjih in bolj osebnih nagibih, spoštovanja in blagosti pozabiti, katero mu je skazovala v krogu, čegar prerok je bil? Razun tega, kaj ni terjala vsakdanja spodobnost, da pride pozdravit gospo, kakor je bila Emilija?

Da se Eusebij ni mogel premagati k obiskovanju, to se je njej in Flaviji čudno zdelo. Saj pa tudi niste poznale dogodkov, ki so

nekaj časa mlademu učitelju grenili življenje; niste mogle doumeti pravega uzroka, z kaj se obiskati ju mudi. On po svoji strani se je pa tudi ogibal govoriti o bivalcih v palači Flavijanov ali o njih spraševati in tako je bil še zmerom v zmoti, ki je njegovo osodo določila in ki je nehotočemu stopinje odvrčala od plemenitaške hiše.

Ko pa nekega dne v mestu dobi pozdrav, ki mu ga je Emilija poslala iz nosilnice, uvidel je, da mu bo težko ali celo nemogoče dalje odlašati in skoraj trepetaje stopi na prag palače.

Tukaj je moral videti razodetje, ki ga je pobilo. Eusebij videč, da se mu bliža Flavija smeje, jasnega čela, v beli opravi, kakor so jo nosile neudane deklice, da je taka še, kakoršna je bila, postalo je njegovo čudenje tako veliko, kakor je bilo strmenje Flavije, zapavivše Eusebija pod resno obleko kristjanskega duhovstva. Le enkrat sta se pogledala; jasno jima je bilo vse stanje. Ta edini pogled, kterega bistrost se ne da opisati, bil je tako povedljiv, da je oba kakor mrzel meč prešinil. Zadosti je bil.

Na obledelosti svoje hčere in na zmede-

naredil med občini in deželni odborom nekov most v okrajnih zastopih, bilo bi res skoraj potrebno, pa na Tirolskem tega do zdaj še ni bilo. Obžalovanja je vredno, da ima deželni odbor tako malo pravice in moči, da je pri vsih svojih sklepih in ukazih navezan na milost političnih uradov, če ga ti hočejo podpirati ali ne. Tudi občine so v slabem stanu. Nakladajo se jim dolžnosti in bremena, pa nihče jih ne brani v njihovih potrebah. Mnogo se jim ukazuje, pa nihče jih ne vodi in ne uči, kako naj te ukaze izpolnujejo. Oblasti nemajo skor nič, in vendar se od njih zahteva, naj red vzdržujejo in postavijo branijo. Nakladajo se jim bremena, pa nihče ne prša, če jih bodo tudi zamogle. Nasprotno pa se jim dopušča, gospodariti samovoljno z občinskim premoženjem, kar pa ni vselej dobro.

Vendar se ne sme reči, da ljudstvo ni zrelo in sposobno za samovlado ali samoupravo, naj se naredi boljše občinska postava. Če bi se pa vse pravice občin prenesle na okrajne zastope, ktere bi zopet vodila vlada, potem je ljudstvo ob vso samoupravo, ob svojo samostojnost. Država bi ravnala z ljudmi, kakor s podjarmljenim, sovražnim narodom, ako bi jim vzela občinsko samostojnost, ter jo prenesla na okrajne zastope, pri kterih bi vladni komisar prvo besedo imel. Dokler se bo vlada obnašala proti ljudstvu kakor neka sovražna moč, tako dolgo ni misliti na uspešno rešitev tega vprašanja. Deželni in državni uradi bi morali vzajemno delati, potem se bo dalo kaj na bolje obrniti. Dokler je pa deželna, oziroma občinska oblast ločena od politične (državne ali cesarske), tako dolgo bo uprava vedno draga, pomanjkljiva. S površno spremembo ni nič pomagano, zmešnjava bi postala le še večja. Namesto razvoja samouprave namerava se menda le nje omejitev in okrajšitev, in kaj takega bi nam ne bilo po volji. Slavna vlada naj povč, kako misli upravo spremeniti, potem bomo tudi mi vedeli, kaj imamo odgovoriti in kaj nasvetovati.

Tako so tirolski poslanci možato povedali svoje mnenje o preustrojitvi uprave. Mi sodimo, da bi tudi slovenski poslanci v kranjskem deželnem zboru na blizo enako govorili, ko bi imeli v zboru večino. Ker pa za sedaj o dločujejo še nemškutarji, bodo pač ti ministerstvu take nasvete staviili, s kakoršnimi

bodo mislili svojo stranko najboljše utrditi v deželi. Vendar pa menimo, da bo beseda tirolskih mož pri ministrih več veljala, ko beseda naših nemškutarjev, ki svojo parolo iz nemškega kluba dobivajo.

Hrvaške volitve

niso sicer še vse dokončane, vendar je toliko gotovo, da bo imela vladna stranka močno večino na svoji strani. Vendar pa je „neodvisna narodna stranka“ po svojem programu prava narodna stranka in stranka prihodnosti. Ko je namreč na Hrvaškem narodna stranka popolnem pogazila Rauchovo madjaronsko stranko, dobila je ona vso moč v roke, madjaroni so zginili, in le starčevičjanci so delali posebno sekto med hrvaškimi poslanci. Počasi pa se je ta narodna stranka nalezla madjaronskih življev, kateri so začeli približavati se ogerski državni celoti, ter vedno slabeje podarjati hrvaško samostojnost. Vsled tega je ogerska vlada v Pešti vedno več poguma dobivala, začela je Hrvatom urivati madjarski jezik, hotela je napraviti celo madjarsko šolo v Zagrebu; v drugem oziru pa se ni zmenila za želje hrvaških poslancev, ki so igrali le še ulogo „kimovcev“ v peštanski zbornici. Hrvaška vlada se je vedno ponižneje uklanjala ukazom ogerskih ministrov, posebno odkar je bil odstranjen ban Mažuranič, in je banovanje nastopil grof Pejačević, ki že od nekdanj velja za skrivnega madjarona. Bila je nevarnost velika, da se hrvaška samouprava polagoma čisto pokoplje, ter da Hrvatska postane ogerski komitat, kakor je srbska vojvodina. Pravi in vneti rodoljubi, kakor škof Strossmayer in dr. Mrazovič, so z žalostjo zapazili, da gre hrvaški voz navzdol, zato so sklenili, organizirati novo, očiščeno narodno stranko, katera se imenuje „neodvisna“, ker je nje glavni amoter to, da dožene kolikor mogoče izdatno neodvisnost Hrvatske od Ogerske. Ta stranka hoče pravo in resnično, ne le navidezno samostojnost, hoče pridruženje Dalmacije in Reke, ter da bi bil hrvaški ban neposredno od cesarja imenovan, ne pa odvisen od ogerske vlade, tudi hoče, naj bi bila Hrvatska dostojno zastopana pri skupni vladi, in da bi se hrvaški delegati (poslanci delegacij) volili iz hrvaškega sabora, ne pa iz peštanske državne zbornice.

Vsak narodni Hrvat mora želeeti, da bi se

dosegla politična in gospodarska neodvisnost Hrvatske, zato je ta program v resnici naroden. Vendar se po pravci ne more trditi, da bi bila sedanja vladna stranka protinarodna, ona je doguala vtelesenje Granice, ona hoče braniti hrvaške pravice, ki izvirajo iz dosedanje nagodbe, ona tudi ne misli na to, kakor naši nemškutarji, da bi deželo prodala tujemu narodu, ali da bi jej usilila v šole in urade tuj jezik, kakor naši predrzni nemškutarji z nami delajo. Le to se mora vladni stranki očitati, da je preveč boječa, Madjarom preveč postrežljiva in da s tem hrvaško neodvisnost v nevarnost postavlja. Po nemškim pregovoru: „das bessere iz der feind des guten“, postala je tudi neodvisna narodna stranka sovražnica vladne stranke hrvaške, ter se je z njo pri zadnjih volitvah ljuto in srdito borila. Nova stranka sicer ni mogla še zmazati letos, pa pomisliti je treba, da se je ta stranka še le pred enim letom ustanovila. Vsak začetek je težak; če bodo pa časi Slovanom ugodni, potem je gotovo, da bo ta „neodvisna“ narodna stranka čez nekaj let večno zadobila.

Vladi bo pa nasprotovala še druga frakcija, namreč starčevičjanska, katera je pa pri nas Slovincih malo priljubljena zaradi svoje nestrepljivosti in zato, ker slovanstva neče poznati, ter pozna le Hrvata, in nobenega drugega Slovana.

Hrvaška dežela je pa premajhna, da bi sama zamogla svetu postave dajati in kolo zgodovine obračati, zato so bili narodni Hrvatje vselej tudi Slovani, ker so videli v slovenski vzajemnosti neko obrambo Hrvatske proti tujim narodom. Ne verujemo, da bi se bili narodni Hrvatje tej ideji odpovedali, zato se nam čudno zdí, kako da zamorejo s starčevičjanci po eni in isti poti hoditi, ter se z njimi bratiti. Sicer pa si je ta sekta le malo poslaniških sedežev priborila.

Politični pregled.

V Ljubljani 19. avgusta.

Avstrijske dežele.

Naše in „Sl. Naroda“ izjave o sedanjem **notranjem položaju** ponatiskuje tudi „Politik“. Tudi „Vaterlandov“ ljubljanski dopisnik meni, da slovenski poslanci v kranjski deželni zbor ne pojdejo, ter navaja uzroke.

nosti Eusebijevega obličja spoznala je Emilija globočino in obsežnost občutka, ki se je bil ob enem obeh src polastil.

Nekoliko nejasnih in pretrganih besedi spregovorivši, poslovi se Emilija od obiskovalca z obrazom, ki je bil videti, da izrazuje njeno blagovoljnost. Eusebij, prag palače prestopivši, občutil je v svojem notranjem neizrekljivo pobitost, katera mu je lajšala njega trdna vernost.

VIII.

Pudica in faccia e nell' andare onestra.

Za Flavijo nastopil je hud čas. Njeno zdravje ni moglo prenašati toliko stresov; padla je v hudo bolezen. Osem dni ni bila niti živa niti mrtva. Govorila ni z nikomur, videla nikogar. Nje mati in nje vzgojiteljica, same ste bile pri njeni postelji, same ste poznale skrivnost tega zlega, ki je zdravilstvo devalo ob moč. Zdravniki so videli samo učinek, telesno bol, prizadevajoči si, da jo odstranijo, pa ravnali so, kakor bi téli posušiti reko, virov pa ji ne zamašivši. Dasi je Emilija pustila umetnijski prosto gibanje, prizadevala si

je vendar ob enem, da z materno skrbljivostjo v svojega otroka dušo kaplja hladilo, ktero edino ga je zamoglo ozdraviti. Govorila ji je mile, ljubeznjive besede; dajala ji kristjansko modre opomine, prigovarjajoča ji, naj bude močnedušna in udana.

Eusebij je bil večkrat prišel poprašat po zdravju Flavije, pa k mladi bolnici ni bil puščen. Časih je vendar pogledovala, kakor bi nekoga iskala. Oči so bile odprte, toda pogled je bil moten, kakor sanjajočega, potem je zopet pala v nekako omedlevico in nezavest. Ako tudi je Emilija vedela uzrok tej bolezni, si vendar ni upala imenovati ga. Naposled se odloči in v nekem pogovoru izusti ime Eusebijevo. Flavija ga zasliši z otožnim nasmehljajem in nje pogled se zgubi v praznoti. Potem nastane neko boljšanje in večkrat je videti v globoko zamišljenost utopljena.

V podobi; kakor jih je večkrat videla na kristjanskih slikah, prikaže se ji Jezus v mili, čisti svetlobi. Približavši se k njeni postelji in prijemši jo za roko ji reče kakor nekdanj Lazarju: pridi ven! Izgovorivši te besede, zgine prikazen in Flavija bila je zdrava.

Kakor iz dolgih sanj se prebudi in se čudi o tem, kar ji mati pravi. Jedva je vedela, da je bila bolna. Samo to ji je živo v spominu ostalo, kako se je bolezen začela in končala. Premišljala je oba prigodka, pojasnovala si ju, vedoča, da je drugega pogoja. Iskala je pravega pomena v prikazni, ktero je imela.

Ker se je čutila dosti okrepljeno, da sprejame Eusebijevo obiskanje, hotela se je z njim posvetovati. V nanagroma ozdravljenju Flavije je spoznal on nekako čudo in zato je hitel ji častitat. Njun razgovor bil je nekoliko skrivnosten in ni imel nobenih drugih prič razun Emilije, ki jima je pustila popolno svobodo svoje misli si povedati.

— Te sanje, reče Eusebij zvedevši je, niso samo razodenje, so tudi poklicanje.

Mislíš? prša boječe Flavija.

— Nad tem jaz nikakor ne dvomim, odgovori Eusebij.

No, kaj mi pa razodevajo te sanje, kaj mi nalagajo?

— Kar ti razodevajo, o Flavija, je to-le: Bila si mrtva, zavita v mrtvaško taufico bogastva in veselja in kakor je bil Lazar povit

Ta krepki čin naših poslancev bo gotovo občno zanimanje zbudil, in mi upamo, da bo povzdignil našo veljavo pred svetom in pred vlado.

Nezadovoljni, kakor mi, so tudi Čehi. Tako se pritoži „Politik“, da vlada ne dela resno za ustanovo českega vseučilišča, ki je sklenjena po samem cesarju, ter da se ne potruji, pridobiti potrebnih učnih moči iz tujine, namreč českih učenjakov, ki so na Ruskem in drugodi. Slednjič pravi imenovani list: „Če vladni listi prigovarjajo českemu narodu, naj še potrpi in naj bode zmeren, za nemško narodno razsajanje pa imajo vedno pripravljen izgovor, potem je pač treba vladi povedati, da je česki narod do zdaj že dosti potrpel, in da ni pametno, njegovo potrpežljivost še huje skušati. Čemu se nam delajo obljube, ako se potem ne izpolnijo? Ali vlada nema volje in moči, da izvrši cesarsko besedo glede česke univerze? Kako se je bodo potem sovražniki bali, kako jej prijatelji zaupali?“

Veliko vpitje so zagnali nemški liberalci, ko je vlada imenovala grofa **Belkredija** za predsednika upravne sodnije. Temu možu podtikajo krivdo, da je prouzročil vojsko l. 1866 in da jo je on zgubil. V resnici je bil on čisto nedolžen, ker tak političen položaj mu je zapustil njegov prednik Schmerling. Tudi Belkrediju ne morejo pozabiti, da je ustavo ob veljavo djal; k temu pa je bil tudi primoran, ker se je bližala vojska, in so se Madjari le na ta način potolažiti dali, da se niso zvezali s Prusijo.

Vlada bojda namerava ustanoviti novo uradnijo, namreč vrhovno vodstvo za **železniske** zadeve (reichseisenbahnamt), ki bi bilo neodvisno od državnega zbora podobno ministerstvu za ceste in železnice, kakor ga imajo na Francozskem. Kupčijski minister pa bi rad vse železnice pod državno oblast spravil.

Zagreb. Dosedanji „Obzor“ je 16. t. m. prekrstil se v nekdanji „Pozor“, in prevzel ga je lastnik in založnik K. Božić, ker je „dionička tiskara“ mu odpovedala, in je bila nevarnost za neodvisnost narodno. Izhaja pod prejšnjimi pogoji, a tudi v smislu „Pozora, Zatočnika, Branika“ to je v duhu prostonarnodem. Bil je zaplenjen ali zasežen koj v prvem broju, in borba mu je huda. Sploh se Hrvatom trda poje, ker se cepijo v preveč strank z odpadniki, in kdo vé, kako izidejo iz sedanje borbe. — Dr. R. Greist, sloveci učenjak in profesor na vseučilišču Ber-

linskem, je dr. Vrbaniču, ki je po banu Pejačeviću zarad volitev od službe profesorske z dr. K. Vojnovičem odstavljen, pisal pismo pomilovavno, v katerem pripoznava, da se med Prusaki nikdar ni preganjalo tako silovito v tem obziru.

Volitve na Hrvaškem se vršó kakor pričakovano na korist vladni stranki, katera si je priborila že 40 sedežev. Starčevićenci so si prisvojili 9 sedežev, bodo toraj v pomnoženem številu došli v sabor. Neodvisna narodna stranka je do zdaj zmagala v 12 okrajih, nekaj jih bo menda še dobila, pa 20 glav nje število menda ne bo doseglo.

Slabo se godi Slovanom v **Šleziji** in na **Koroškem**. V Šleziji je pritisk na Slovane tako grozen, da se ponemčuje vas za vasjo, in v mnogih vaseh, ki so bile še pred 30 leti čisto česke, znajo zdaj le še stari ljudje slovanski jezik, mladi rod je z nemško šolo in drugimi sredstvi že ves ponemčen. Kakošnje so razmere na Koroškem, tega našim bralcem ni treba praviti. Zadosti je, da jim povemo, da učitelji v slovenskih vaseh niti slovenskega jezika zmožni niso, da je toraj poduk čisto nemšk tudi že za šest in sedemletne slovenske otroke, ki niti besedice nemški ne umejo. Živina se varuje pred trpinčenjem s postavami in osnovane so družbe „thierschutzvereini“, ki se potegujejo za brambo živine. Take družbe in take postave pa nikjer ni, ki bi slovanske otroke pred groznim trpinčenjem z nemškim jezikom varovala! Zgoraj pa nič ne storé in nečejo ničesa videti.

Praga. Na Českem in Moravskem, vzlasti na Velehradu, nameravajo pomenljivo obhajati obletnico sloveče enciklike Leona XIII. o blagovestnikih slovanskih ss. Cirilu in Metodu 30. t. m. v god sv. Hieronimu.

Vnanje države.

Berlinska „National Zeitung“ pravi, da bosta nemški in ruski cesar v **Gdanskem** zvezo sklenila, ker se je Avstrija Bismarku zamerila in si bo on raje Rusijo izbral, in sicer se je bojda Avstrija s tem zamerila, da ni hotela podjarmiti še ostalih turških dežel, kakor je Bismark želel. Od kod to vé, tega pa „N. Z.“ ni povedala, in zna biti nje govoričenje ravno tako prazno, ko sploh take kombinacije. Mogoče je pa tudi, da bi Bismark rad privoščil Avstriji Albanijo in Macedonijo, samo da bi potem tudi on dobil en kos nemške Avstrije.

— Devica Marija ti bode mati, Kristus ženin in kristjani tvoji otroci.

In v trenutku bi mogla pretrgati vse te natorne vezi?

— Vem, o Flavija, močni okovi te uklepajo. Tudi jaz nisem neobčuten in hirkanske tigrovke me niso dojile. Prestal sem hude skušnje in trde boje, ki trgajo dušo.... Toda če klče gospod, če on veleva, kaj nas more zadržavati. Spomni se sv. Pavla. Ko so ga hoteli cezarejski verniki ovirati, da ne bi hodil v Jeruzalem, reče jim: Nikakor ne, zastoj si prizadevate, da bi me odvrnili. Če so naši prijatelji in rodovinci dobromisleči, če jih vera navdušuje, morajo nas podpirati; če so pa slabo in zemeljske misleči, če se upirajo našemu prizadevanju za popolnost, hočemo reči: mrtvi naj mrtve pokopavajo!

Take goreče besede so se Flaviji globoko utisnile.

Njeni bojzljivi in slabotni ugovori so hoteli samo dvoumje razjasniti in tako se je zgodilo, da je bil nje rahli upor popolnoma odstranjen. (Dalje prih.)

Rim. Papež so škofom Poljskim pisali hvalno pismo zarad vdeleževanja o svečanosti ss. Cirila in Metoda; tako so tudi društvu sv. Jeronima v Zagreb na poslano čestitko odgovorili jako ljubeznjivo.

Princ **Jerome Napoleon** se je odpovedal svojih pravic do francoskega prestola, ter jih odstopil svojemu sinu Zmagoslavju (Viktorju). Pravijo, da je Viktor pri ljudstvu bolj priljubljen, ko njegov oče, da bo bonapartistična stranka zdaj zopet več moči dobila.

V Srbiji se bliža zopet ministerska kriza; sedanji ministri niso priljubljeni.

Izvirni dopisi.

Iz Štajarskega, 17. septembra. (Liberalni sad zori. — Modrinjakova svečanost.) Naši liberalci so bili od nekdanj eni najhujh in so znali deželno gospodarstvo popolnoma spraviti v svoje roke. Narodni poslanci slovenski in konservativni nemški v deželnem zboru niso imeli nobenega vpliva, in gospodje liberalci so gospodarili, kakor se jim je zljubilo. Zastoj so jim naši klicali, da tako ne bo moglo biti, da dežela ne bo mogla prenašati bremen, ki se ji nakladajo, da zlasti novo šolstvo požira skoraj vse dohodke deželne, naši liberalci so bili gluhi za vse opomine, in vse pritožbe naših so bile bob v steno. Zdaj pa se kažejo žalostni nasledki tega liberalnega gospodarstva ali bolje liberalne zapravljivosti. Že lani so stroški deželni tako silno presejali dohodke, da so morali za poravnavo primanjkljaja poseben davek vpeljati. A vendar je letošnji primanjkljaj še večji od lanskega.*) Naš deželni odbor je premišljeval sem ter tje, kako bi se temu v okom prišlo in deželno gospodarstvo zopet vravnalo, priznal je tudi, da družega pripomočka ne bo, kakor z manjšati stroške, ker je pri silnih davkih nemogoče še bolj povikšati dohodke, in zlasti je pretresal že vprašanje, ali naj se ne skušajo skrčiti stroški za šolstvo, pa vendar ni imel poguma, da bi bil to sklenil in deželnemu zboru priporočil. Bal se je menda vsled takega nasveta pred svetom zgubiti liberalno glorio, in je sklenil rešitev prepustiti deželnemu zboru samemu. Kaj bode storil zbor, se zdaj pač še ne vé, to pa je gotovo, da bo on še veliko težji našel pota, kako bi se zamogel primanjkljaj poravnati, kakor pa deželni odbor, ki vse razmere veliko natančneje pozna in bi vsled svoje tesne zveze z deželo laglje vedel, kje bi se dalo kaj prihraniti in kje še kaj pridobiti. V našem zboru se bodo gotovo našli možje, ki bodo deželni odbor na to njegovo dolžnost opomnili in mu brez ovinkov povedali, kaj bi mu bilo storiti, ako svoji nalogi ni več kos. Po političnih načelih morajo državniki odstopiti, ki svojega programa ne morejo izvršiti; ako bi bila konservativna ali narodna stranka kje tako gospodarila, bi bili liberalci vseh krajev in vseh dežel to gotovo tudi na vse gło zahtevali, ker pa njihove zveste pajdaše in privržence zadeva, lepo tiho molčé ter jih skušajo še izgovarjati.

„Tagospost“ v eno mero kriči, da Štajarska ni kriva revščine, ki jo tare, in da je vse zlo prišlo od zunaj, da je temu kriva ameriška konkurenca, zaprtje nemške meje, slaba letina itd. Ali je pa mar Amerika oskrbovala deželno gospodarstvo? Ali bi bilo šolstvo marceneje, ko bi Nemčija ne bila zaprla svojih mej? Ali bi se bile deželne blagajnice kar same napolnile, ako bi bilo vreme vgodnejši?

*) Glej sastavek „Deželni zbori“. Vreda.

s trakovimi, tako si bivala ti v povitju nevednosti, predsodkov in zmotnjav sveta.

— Kar ti pa nalaga, je to, da urno iz groba ustaneš in se udaš glasu tistega, ki ti kliče: pridi ven! Pridi ven, pravi on, to je, pridi k meni, ki nisem od tega sveta, ki sem le za trenotek na svet prišel, ki sem pa tuj vsem njegovim radostim, bogastvu in vsem tistim dišavam, ki polnijo grob, v katerem duša razpada in življenje ugasuje.

Kako! reče Flavija, nekoliko ostrašena, ali bi morala vsemu se odpovedati, kar je vselega in lepega na zemlji?

— Kako pa, toda za čisteje, srčneje, globlje radosti, ki trajajo kakor duša, iz ktere izvirajo.

Morala bi torej, nadaljuje ona, zapustiti rodovino, zavreči rodovince, odreči se svojemu stanu, svojemu rodu?

— Duhovno rodovinstvo, božje posinovljenje, nebeško bogastvo, edino to so pravi naslovi in prava dobra.

Bilo bi mi tedaj na veke iz spomina prognati ime hčere, žene, matere?

Privrženci liberalcev so morda tako zabiti, da take čenče svojim listom verjamejo, kdor pa ima le količkaj možganov, vé, da to ni zakrivila dežela, da so pa vse zakrivili liberalni poslanci. Pri vsih postavah, ki so jih skleпали, so imeli v prvi vrsti samo svojo strankarsko korist pred očmi, ter so le na to gledali, kako bi sami svoje gospodstvo vtrdili in konservativnim enkrat za vselej zabranili pot do krmila. Kaj je bilo njim to mar, ako vsled tega dežela pogine, ako ljudstvo ubožuje, samo da so se oni rešili in svoje žepe polnili. In zdaj so še tako predrzni, da krivdo zvrčajo na druge! Tako ravnanje je vendar le nekoliko prehudo in bo menda oči odprlo tudi mnogim takim, ki so liberalce imeli za mesije in edino prave zveličarje.

V Središču se bo obhajala 25. t. m. svečanost na čast narodnemu pesniku Štefanu Modrinjaku, katero priredi društvo „Sloga“ v zvezi z narodnjaki središkimi. Nekteri bi bili radi imeli, da bi se bila svečanost odložila za drugo leto, češ, da je letos že prekrasno in se je bati neugodnega vremena, pa drugo leto nameravajo v Ptuji napraviti tabor, ki je bil letos prepovedan, in zato bi bilo težko za obe svečanosti nabrati zadostne denarne podpore. Pri svečanosti se bodo delile pesmi Modrinjakove in njegov životopis. Odbor je pri južni železnici vložil prošnjo, da bi se za vdeležnike zničala voznina in da bi v Središču obstal po-nočni vlak, ki gre iz Madjarskega proti Dunaju in Trstu. Kosilo (table d' hôte) bode stalo z vinom in kruhom vred 1 gl. 50 kr. Od vseh strani dežel slovenskih se pričakujejo prav obilni gostje.

Domače novice.

V Ljubljani, 20. septembra.

(*Odlikovanje.*) G. J. N. Horak dobil je zaradi zaslug zlat križ s krono, ki si jih je pridobil z ustanovitvo in 25letnim vodstvom obrtniškega podpornega društva, (Aushilfskassaverin). Čestitamo!

(*Novi deželni glavar.*) Kakor poročamo tudi na drugem mestu, imenovan je za deželnega glavarja kranjskega grof Thurn. Tolažba je za nas vsaj to, da ni imenovan kak zagriženec, Dežman, Schrey ali Apfalter. Pričakujemo od grofa Thurna, ki je bil vsigdar zmeren in deželi vdan mož, da bo obema strankama enako pravičen.

(*Mestna seja.*) ki se je bila zadnjič pretrgala, se je sinoči nadaljevala. Poročilo prihodnjič.

(*Tombole*) na korist požarni straži vdeležilo se je v nedeljo popoldne prav obilno ljudstva. Prvi dobitok 100 gl. srebra sta dobila skupno g. Jesenko iz Loke pa neki drvar.

(*Na korist českega gledališču*) je zadnje nedelje v čitalnici bral g. Hribar o zgodovini tega gledališča. Občinstva je bilo še precej. Predavanje g. Hribarja se je sploh pohvalilo.

(*Vojak jetnika vstrelil.*) Zadnji petek je neki jetnik, star tat z imenom Martin Tomšič, neprenehoma dražil na straži stoječega vojaka ljubljanskega polka. Dolgo časa je vojaka zmerjal, metal žaganje na njega, na zadnje je še škarje v vojaka zagnal. Ta je jetnika več časa opominjal, naj miruje, ko nič ni pomagalo, je nameril in hudomušnega Tomšiča vstrelil.

(*Šolstvo.*) Na gimnaziji so jih od 201 učenca, ki so se oglasili za 1. razred, odslovili 44. Za nemški razred jih je ostalo 59, za slovenski pa 98. Ker je pa nemogoče vseh 98 spraviti v eno sobo, obrnilo se je vodstvo po deželni vladi do ministerstva, da bi se mu

dovolilo napraviti dve slovenski paralelki v 1. razredu. Upamo, da bode ministerstvo to dovolilo, sicer bi morali slovo dati še 18 učencem, ki so jih za zdaj s to pogojo sprejeli, da boste dovoljeni dve paralelki. Lansko leto je bilo v začetku v nemški paralelki 1. razreda 56, v slovenski pa 75, in v vseh razredih skupaj 628 učencev. Letos je toraj poskočilo skupno število za 49, v samem 1. razredu pa za 26 učencev. Na realki se jih je oglasilo za 1. razred 53, to je 12 manj ko lani, za vseh 7 razredov pa 205, mimo 237 v preteklem letu. Kajti lansko leto jih je bilo v začetku leta v 1. razredu 65, na vsi realki pa 237, katerih je bilo koncem leta ostalo še 221. V učiteljski pripravnici se jih je oglasilo v 1. razred 15, razun njih, ki so bili v pripravnem tečaju, na ženski pripravnici pa za 1. razred 35, ki znajo vsi slovenski. Kakor smo že poročali, si je g. Linhart mnogo prizadeval, da bi bili tudi slovenščine nezmožne, večidel iz Kočevske gimnazije došle učence sprejemali v učiteljsko pripravnico. Pa ministerstvo je razsodilo, da to ne gre, in da naj taki učenci gredo na kako nemško preparandijo, kjer lahko zadobé štipendije; pripravnici v Ljubljani pa ste namenjeni za slovenske ljudske šole in morajo toraj vsi učenci zmožni biti slovenskega jezika. Da bi se za nemce napravile paralelke, jih je premalo in bi državi prizadevalo preveč stroškov, tudi ni nobene potrebe za to, ker so slovenski pripravniki nemščine tolikanj zmožni da zamorejo prav lahko podučevati tudi v nemških šolah na Kočevskem.

Razne reči.

— Šole v Celji vse: gimnazijske, meščanske, ljudske mestne in okolične se začnejo še le 1. oktobra t. l.; prve, ker še zidarska dela v gimnazijskem poslopju niso dovršena, vse pa, ker po naznanilu mestnega zdravnika in vseh drugih doktorjev v mestu in okolici še zmiraj med otroci hudi kašeljski razsaja. Vpisovanje se vrši 29. in 30. sept.

— G. Josip Stare, profesor v Zagrebu in spisatelj občne zgodovine, ki jo Mohorjeva družba na svitlo daje, pride v Belovar za gimnazijskega vodja.

— Zakrament sv. birme so naš knez in škof delili 18. t. m. v Srednjivasi v Bohinji, 19. pa v Bitinji, podružnici bistriški.

— Duhovne vaje za lavantinsko škofijo so se pričele včeraj 19. t. m. na Slatini; vodi jih jezuit č. o. Staré.

Hiša na prodaj.

V Šent-Vidu nad Ljubljano prodaja se hiša iz proste roke tik velike ceste, prav blizu farne cerkve stoječa nova hiša obstoječa iz treh prostornih sob, kuhinje in dveh kleti. Podstrežje ima vravnano tako, da se ondi lahko napravi še ena prav velika soba. Zraven hiše je sadni vrt, in na vrtu stoji nov, prav lepo zidani skedenj, šupa, ki se tudi lahko prenaredi v prav lično hišo. Proda se vse skupaj, ali tudi hiša in skedenj vsak posebej.

Hiša je pripravna za vsako kupčijo, zlasti pa, ker je blizu farne cerkve, za kacega gospoda duhovnika v pokoji. (2)

Prav ugodni pogoji zvedo se pri lastniku Miroslavu Tomcu, po domače pri Kraljiču v Šent-Vidu nad Ljubljano.

K začetku šol priporočamo našo zalogo šolskih knjig iz c. k. zaloge.

Bilder-Bibel. Vierzig Darstellungen der wichtigsten Begebenheiten des alten und neuen Testaments. Sechseset barvanih podob v kamnotislu, v poprečni obliki z naslovom,

kazalom in prilogo. — Kurze biblische Geschichte von Dr. J. Schuster, velja vse skup 8 gl. 88 kr.

Isto na trdem papirju za obesiti z mapo v pol usnji 17 gl. 28 kr.

Tú priporočena „Bilder-Bibel“, je povsod kot najboljši pripomoček k verouku priznana. Več škofij in nadškofij jo živo priporočuje, oziroma kar se tiče izpeljave in nizke cene, ima veliko prednost pred drugimi enakimi izdelki. (3)

Evo priporočilo dunajskega ordinarijata: „Die Bilder-Bibel enthaltend vierzig Darstellungen der wichtigsten Begebenheiten des alten und neuen Testaments (Herder'sche Verlagsbuchhandlung zu Freiburg im Breisgau) wird als ein sehr zweckentsprechendes und billiges Lehr- und Anschauungsmittel für den katechetischen Unterricht an den Volks- und Bürgerschulen für den Bereich der Wiener Erzdiözese hiemit aprobirt. (Z. 1734.) Sede vacante. Ed. Angerer, m. p. Cap.-Vicar.

Prečast. duhovščino opozorujemo na našo veliko zalogo raznovrstnih podob za biro, šolo in druge prilike po različnici.

1000 podob od 2 gl. 50 kr. naprej.

Katoliška bukvarna.

Katoliška bukvarna v Ljubljani

(stolni trg 6)

priporočuje sledeče šolsko blago, izdano po J. Lapajnetu:

Pisanke:

- 1) Pisanka za slovensko lepomisje (Slovenische Schönschreibheft) za vse stopinje ljudske šole velja 100 kosov 1 gl. 30 kr., posamič 2 kr.
- 2) Pisanka za nemško lepomisje (Deutsches Schönschreibheft) za vse stopinje ljudske šole velja 100 kosov 1 gl. 30 kr., posamič 2 kr.
- 3) Pisanka za slovensko pravopisje za nižji stopinji (Slovenisches Rechtschreibheft auf der Unterstufe) velja 100 kosov 1 gl. 30 kr., posamič 2 kr.
- 4) Pisanka za nemško pravopisje na nižji stopinji (Deutsches Rechtschreibheft auf der Unterstufe) velja 100 kosov 1 gl. 30 kr., posamič 2 kr.
- 5) Pisanka za pravopisne in spisne vaje (Schreibheft für Rechtschreib- und Aufsatzübungen) velja 100 kosov 1 gl. 30 kr., posamič 2 kr.
- 6) Računska pisanka z naštevanko („enkrat eno“). (Te pisanke imajo 16 strani, 14 je za pisanje porabljivih.) Velja 100 kosov 1 gl. 30 kr., posamič 2 kr.
- 7) Domače naloge (Hausaufgaben) — pisanka s črtami 32 strani z modrim ovitkom in napisanim zavitkom velja 100 kosov 2 gl. 90 kr., posamič 4 kr.
- 8) Domače naloge (Hausaufgaben) — čista pisanka s podkladom (listkom z debelimi črtami), 32 strani z ovitkom in napisnim listkom velja 100 kosov 2 gl. 40 kr., posamič 4 kr.

Risanke:

a) Za nižjo stopinjo:

- 1) Prva risanka (Erste Zeichentheke). Pripredjena po Grandauerju, I, II. in III. zvezek, (pike 1 cm. narazen) velja 100 kosov 3 gl. 10 kr.
- b) Za srednjo stopinjo:
- 2) Druga risanka (Zweite Zeichentheke). Pripredjena po Grandauerju, IV. zvezek, (pike 2 cm. narazen) velja 100 kosov 3 gl. 10 kr., posamič 4 kr.
- 3) Tretja risanka (Dritte Zeichentheke). Pripredjena po Grandauerju, V. zvezek, pike 4 am. narazen velja 100 kosov 3 gl. 10 kr., posamič 4 kr.
- 4) Četrta risanka (Vierte Zeichentheke). Pripredjena po Grandauerju, VI. zvezek, (brez pik, z razdeljenim okvirjem) velja 100 kosov 3 gl. 10 kr., posamič 4 kr. (1)

c) Za višjo stopinjo:

- 5) Peta risanka (Fünfte Zeichentheke) s čistim papirjem velja 100 kosov 3 gl. 10 kr., posamič 4 kr.

Domovinoslovje 12 kr.

Občna zgodovina 25 kr.

Nauk o gospodinstvu 40 kr.